

Kennis over monetair beleid: belangrijk maar gebrekkig

Het Nederlandse publiek is niet goed op de hoogte van de belangrijkste doelstelling van de Europese Centrale Bank (ECB). Dit blijkt uit onderzoek door de Nederlandsche Bank (DNB). Toch is deze kennis belangrijk. Mensen die meer weten over het monetair beleid hebben realistischere verwachtingen over toekomstige prijsontwikkelingen. Dit helpt hen bij het nemen van verstandige financiële beslissingen en draagt zo bij aan financiële stabiliteit. Ook het bereiken van prijsstabiliteit is eenvoudiger wanneer het publiek goed op de hoogte is van het ECB-beleid.

Kennis over monetair beleid is voor verbetering vatbaar

Wat weet het Nederlandse publiek over het monetair beleid van de ECB? Weet het bijvoorbeeld wat de doelstelling van de ECB is? Om deze kennis te meten, heeft DNB recent een enquête onder het Nederlandse publiek gehouden, waarin elf stellingen over de belangrijkste doelstelling van de ECB werden voorgelegd. Deze luidt: *'De belangrijkste doelstelling van het monetair beleid van de ECB is het waarborgen van prijsstabiliteit. De ECB streeft naar een inflatie van minder dan, maar dichtbij, 2% op de middellange termijn.'* (bron: ECB website).

Hoewel het Nederlandse publiek in algemene zin redelijk op de hoogte is van deze doelstelling, blijkt het minder goed bekend met cruciale details. Zo weet ruim de helft van de mensen dat de ECB een inflatie van net onder de 2% nastreeft en dat deze doelstelling van toepassing is op het Eurogebied als geheel. Een groot deel van de Nederlandse huishoudens denkt echter – ten onrechte – dat de inflatiedoelstelling van de ECB ook van toepassing is op elk afzonderlijk land. Slechts 20% van de respondenten weet dat de inflatie niet noodzakelijkerwijs ook in ieder land dichtbij (maar onder) de 2% hoeft te liggen. Binnen de monetaire unie bestaan inflatieverschillen die uiteenlopende oorzaken kunnen hebben. In sommige landen in het Eurogebied is de inflatie hoger dan 2%. Ook al behaalt de ECB haar inflatiedoelstelling voor het Eurogebied als geheel, in landen met een inflatie hoger dan 2% kan haar geloofwaardigheid op het spel komen te staan, als het publiek de ECB hiervoor verantwoordelijk acht.

Verder blijken er verschillen te bestaan in kennis tussen de diverse bevolkingsgroepen. Mannen hebben meer kennis over monetair beleid dan vrouwen. Ouderen, mensen met een partner en mensen zonder politieke voorkeur, scoren relatief laag. De motivatie van mensen speelt daarbij een rol. Mensen die graag op de hoogte willen zijn, zoals hoogopgeleiden, hebben relatief veel kennis van het monetair beleid. Ook geldt dat des te intensiever gebruik wordt gemaakt van media die informatie geven over het ECB-beleid, des te beter de kennis is. Het maakt daarbij niet uit via welk medium informatie wordt verkregen. Dit is een bemoedigende uitkomst, aangezien centrale banken afhankelijk zijn van de media om het brede publiek te bereiken.

Kennis over monetair beleid is belangrijk

Duidelijk is dat de kennis van het publiek over het monetair beleid beter kan, maar de vraag luidt vooral waarom is kennis over dit onderwerp relevant? Daar zijn diverse redenen voor. Deze hebben betrekking op zowel prijs- als financiële stabiliteit.

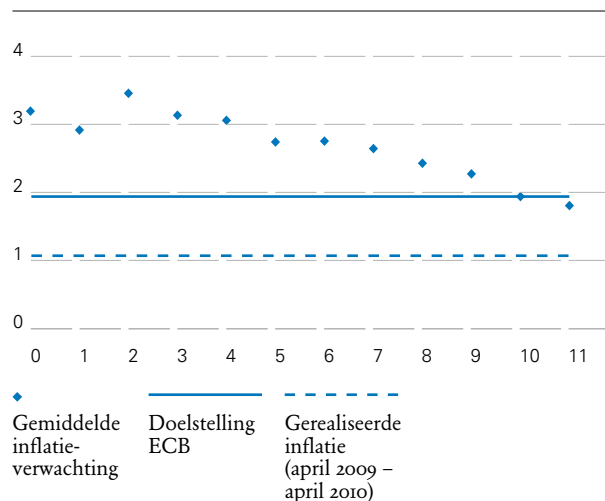
Ten eerste helpt kennis over de ECB bij het verankeren van inflatieverwachtingen. Hiervoor is het cruciaal dat mensen goed op de hoogte zijn van de doelstelling die de centrale bank nastreeft. Stabiele inflatieverwachtingen die in overeenstemming zijn met de ECB-doelstelling maken het voor de centrale bank eenvoudiger om inflatie na een schok weer op het gewenste niveau terug te brengen. De vakbonden zullen in dat geval namelijk bij het stellen van hun looneisen uitgaan van een lage verwachte inflatie.

Verder kan een gedegen kennis over het monetaire beleid helpen het vertrouwen van het publiek in de centrale bank te bestendigen. Vertrouwen dat gebaseerd is op juiste verwachtingen van wat de centrale bank wil bereiken, is minder kwetsbaar.

Om het belang van goede kennis te testen, is kennis over monetair beleid gekoppeld aan inflatieverwachtingen. De geënquêteerden werd gevraagd aan te geven met hoeveel procent de Nederlandse consumentenprijzen de komende twaalf maanden zouden stijgen. De antwoorden die panelleden in april 2009 gaven, lagen

Grafiek 1 Kennis van monetair beleid en inflatieverwachtingen

In procenten

Bron: CentERpanel, april 2009.

Noot: Deze grafiek toont het verband tussen de gemiddelde inflatieverwachtingen (verticale as) en het aantal stellingen over kennis van monetair beleid dat goed beantwoord is (horizontale as).

tussen de 1% en 10%. Tussen april 2009 en april 2010 bedroeg de werkelijke stijging van de consumentenprijzen 1,1%. Inflatieverwachtingen van 1% kunnen daarom als realistisch worden gezien. Ook inflatieverwachtingen van 2% liggen nog redelijk in de buurt van de gerealiseerde inflatie en zijn ruwweg in overeenstemming met de doelstelling van de ECB. Inflatieverwachtingen van 3% of hoger zijn in dit geval echter aan de hoge kant.

De verschillen in inflatieverwachtingen blijken inderdaad samen te hangen met de aanwezige kennis over monetair beleid. Grafiek 1 laat zien dat respondenten met een betere kennis over de doelstelling van de ECB lagere, en daarmee in dit geval ook realistischere, verwachtingen hebben.

Kennis over monetair beleid blijkt dus via inflatieverwachtingen directe voordelen te bieden. Als huishoudens in staat zijn om zich een realistisch beeld te vormen van de inflatie draagt dit bij aan het nemen van verstandige financiële beslissingen. Onrealistisch hoge inflatieverwachtingen stimuleren de aanschaf van duurzame consumptiegoederen (Juster, 1981) en drukken de besparingen (Wärneryd en Wahlund, 1985). Vanwege de verwachte lage reële toekomstige schuld, wordt lenen daarentegen aantrekkelijk. Het resultaat hiervan is een kwetsbaardere financiële positie van huishoudens wat negatief bijdraagt aan financiële stabiliteit.

Belang van goede kennis wordt niettemin onderschat

Lang niet iedereen vindt goede kennis over het beleid van de ECB beleid echter relevant. Ongeveer een kwart van de mensen geeft aan het niet erg belangrijk of zelfs helemaal niet belangrijk te vinden om goed op de hoogte te zijn (zie grafiek 2). Degenen die het nut van goede kennis wel inzien, noemen het belang van ECB-beleid voor de economie als belangrijkste reden om goed op de hoogte te willen zijn. Slechts weinig mensen zien een direct effect van het monetair beleid op hun eigen huishouden, via bijvoorbeeld effecten op de koopkracht, het inkomen, de hypotheekkosten of de waarde van beleggingen.

Naast mensen met een hogere opleiding, hebben ouderen en mensen die belang hebben bij goede kennis een relatief sterke wens om goed geïnformeerd te zijn over het ECB-beleid. Verder blijken vooral mannen, personen met een betere sociaaleconomische status en mensen die politiek betrokken zijn graag goed geïnformeerd te willen worden. De televisie vormt overduide-

lijk het belangrijkste informatiekanaal voor informatie over het ECB-beleid, maar ook kranten vervullen hierin een belangrijke rol. Andere informatiekanalen zijn beduidend minder belangrijk.

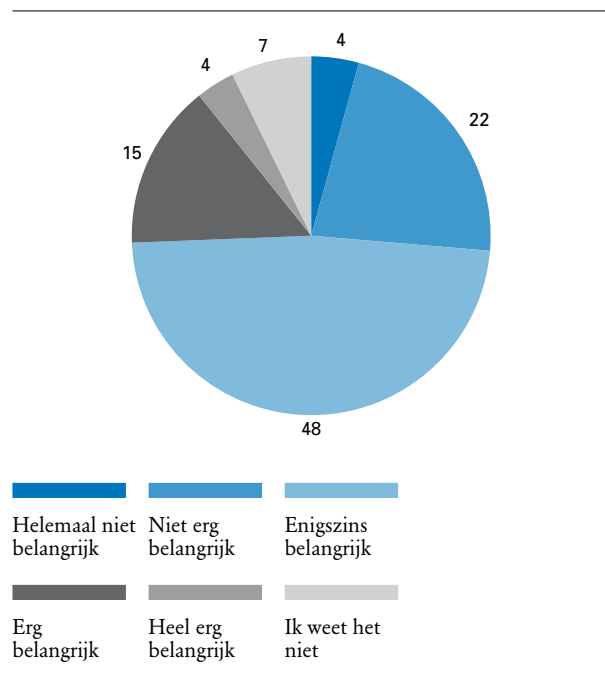
Centrale banken moeten belang van kennis goed blijven uitleggen

De kennis van het publiek over het monetair beleid blijkt gebrekkig, maar is wel relevant. Toch vinden veel mensen het niet belangrijk om op de hoogte te zijn van het ECB-beleid. Daarmee lijkt een belangrijke taak te zijn weggelegd voor het communicatiebeleid van de centrale banken in het Eurogebied. Centrale bankiers moeten zich daarbij wel realiseren dat het moeilijk zal zijn om mensen te bereiken die geen duidelijke redenen zien om goed geïnformeerd te zijn. Vanuit die optiek lijkt het in eerste instantie relevant het publiek te overtuigen van het belang van goede kennis.

Aanknopingspunten zijn er zeker. Prijsstabiliteit, financiële stabiliteit en het kunnen nemen van verstandige financiële beslissingen zijn immers juist ook in het belang van het publiek. Het communicatiebeleid van

Grafiek 2 Hoe belangrijk vindt u het om goed geïnformeerd te zijn over het beleid van de Europese Centrale Bank?

In procenten

Bron: CentERpanel, april 2009.

centrale banken uit het Eurosysteem grijpt dan ook in toenemende mate aan op deze drie punten. Via diverse communicatiekanalen, zoals websites of reguliere publicaties, wordt informatie verstrekt over het monetair beleid. Tevens geven centrale bankiers regelmatig interviews aan radio, kranten of televisie.

Bij communicatie is het van belang rekening te houden met verschillen tussen doelgroepen. Uit de enquête blijkt onder meer dat ouderen meer interesse hebben in het monetair beleid dan jongeren. Als informatiebron kiezen zij relatief vaak kranten en tijdschriften, terwijl jongeren vaker het internet raadplegen. Het medium dat wordt ingezet en de boodschap die wordt verteld, zal daarom moeten worden afgestemd op de doelgroep die de centrale bank wil bereiken.

Omdat jongeren veel minder dan ouderen belangstelling hebben voor monetair beleid, is het ontwikkelen van specifiek beleid voor deze doelgroep relevant. Een voor de hand liggende manier om jongeren te bereiken is via het onderwijs. Zo heeft DNB een aantal lespakketten ontwikkeld voor zowel het basisonderwijs, het voortgezet onderwijs als het universitair onderwijs. Deze lespakketten belichten vanuit diverse invalshoeken de cruciale rol van prijsstabiliteit. Vanwege de belangrijke rol die het internet speelt voor jongeren, is een aantal van de lespakketten ook via internet te gebruiken.¹

Hoewel er dus al de nodige inspanningen worden geleverd in het communiceren over het monetair beleid, toont de enquête dat er nog voldoende aanleiding is om kennis over dit onderwerp te verbeteren. Dit zal de komende tijd dan ook een belangrijk aandachtspunt blijven voor centrale banken.

Literatuur

Cruijsen, C.A.B. van der, D. Jansen en J. de Haan (2010), How much does the public know about the ECB's monetary policy? Evidence from a survey of Dutch households, De Nederlandsche Bank Working Paper Nr. 252.

Juster, F.T. (1981), An expectational view of consumer spending prospects, *Journal of Economic Psychology* 1, blz. 9.

Wärneryd, K.E. en Wahlund, R. (1985), Inflationary expectations. In: H. Brandstätter en E. Kirchler, *Economic Psychology*. Linz: Trauner, blz. 334.

¹ Zo zijn de lespakketten voor HAVO en VWO te vinden op: www.scorenmetbeleid.nl.